

Sprawozdanie sekretarza generalnego PAU za rok 2023

Sprawozdanie z działalności PAU obejmuje rok kalendarzowy, tj. okres od 1 stycznia do 31 grudnia roku 2023. Tradycyjnie sprawozdanie to nie obejmuje spraw finansowych, w tym analizy kosztów i wydatków Akademii. Sprawozdanie z wykonania planu finansowego w roku sprawozdawczym było przedmiotem obrad Zarządu PAU oraz Komisji Rewizyjnej (por. Protokół Komisji Rewizyjnej PAU na s. 57–61). Zostało ono jednomyślnie zaakceptowane przez wymienione gremia. Uzyskało również pozytywną opinię biegłego rewidenta, przygotowaną przez kancelarię PROFIN.

Informacje ogólne

Aktualnie w skład korporacji Polskiej Akademii Umiejętności wchodzi 1 członek honorowy, 145 członków krajowych czynnych, 161 członków krajowych korespondentów oraz 172 członków zagranicznych. W roku 2023 wybory nowych członków Akademii odbyły się podczas Walnego Zgromadzenia w dniu 17 czerwca. Wyłoniły one 9 członków czynnych, 7 nowych członków korespondentów oraz 5 członków zagranicznych.

W roku sprawozdawczym Akademia poniosła dotkliwe straty. Na zawsze odeszli od nas:

Z Wydziału I

Prof. Peter Wiesinger – członek zagraniczny, zmarł 23.06.2023 r.
Prof. Michał Głowiński – członek czynny, zmarł 29.09.2023 r.
Prof. Jan Prokop – członek korespondent, zmarł 18.12.2023 r.

Z Wydziału II

Prof. Szewach Weiss – członek zagraniczny, zmarł 3.02.2023 r.
Prof. Zenon Kałuża – członek zagraniczny, zmarł 5.06.2023 r.
Prof. Jan Machnik – członek czynny, zmarł 7.10.2023 r.
Prof. Shlomo Avineri – członek zagraniczny, zmarł 1.12.2023 r.

Z Wydziału III

Prof. Stanisław Jadach – członek korespondent, zmarł 26.02.2023 r.
 Prof. Zenon Waszczyszyn – członek czynny, zmarł 28.02.2023 r.
 Prof. Stanley George Wójcicki – członek zagraniczny, zmarł 31.05.2023 r.
 Prof. Bogumił Jeziorski – członek czynny, zmarł 15.09.2023 r.
 Prof. Dominique Delande – członek zagraniczny, zmarł 3.10.2023 r.
 Prof. Ryszard Sosnowski – członek czynny, zmarł 6.12.2023 r.

Z Wydziału IV

Prof. Wojciech Narębski – członek czynny, zmarł 27.01.2023 r.
 Prof. Kazimierz Zarzycki – członek czynny, zmarł 20.02.2023 r.
 Prof. Jerzy Rzędowski – członek zagraniczny, zmarł 28.03.2023 r.
 Prof. Andrzej Ślącza – członek czynny, zmarł 9.06.2023 r.
 Prof. Krystyna Urbańska – członek zagraniczny, zmarła 12.07.2023 r.
 Prof. Aleksander Guterch – członek korespondent, zmarł 28.12.2023 r.

Z Wydziału V

Prof. Ryszard Jerzy Gryglewski – członek czynny, zmarł 30.01.2023 r.
 Prof. Anne-Lise Haenni – członek zagraniczny, zmarła 26.03.2023 r.

Z Wydziału VI

Prof. Witold Cęckiewicz – członek czynny, zmarł 30.01.2023 r.

Działalność Wydziałów, Komisji i Stacji

Liczbę członków poszczególnych Wydziałów oraz liczbę odbytych posiedzeń naukowych przedstawia tabela I.

Tabela I. Wydziały PAU

Wydział	Liczba członków czynnych	Liczba członków korespondentów	Liczba członków zagranicznych	Liczba posiedzeń naukowych
Wydział I Filologiczny	25	30	35	10
Wydział II Historyczno-Filozoficzny	24	33	30	2

Wydział III Nauk Ścisłych i Technicznych	23	33	37	–
Wydział IV Przyrodniczy	23	33	26	4
Wydział V Lekarski	24	32	38	8
Wydział VI Twórczości Artystycznej	26	–	6	–
Członek honorowy	1			
Razem	145	161	172	24
Całkowita liczba członków (stan w dniu 31.12.2023)	479			

W roku sprawozdawczym w PAU działało 39 Komisji – 24 Komisje wydziałowe i 15 Komisji międzywydziałowych, w tym 5 działających przy Stacjach Naukowych (por. tabele II–VI). Tabele te przedstawiają liczbę odbytych posiedzeń i sesji naukowych.

Tabela II. Komisje Wydziału I Filologicznego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Filologii Klasycznej PAU	7	–
Komisja Neofilologiczna PAU	7	–
Komisja Kultury Słowian PAU	9	–
Komisja Historii Sztuki PAU	8	2
Komisja Etyki Komunikacji PAU	1	–

Tabela III. Komisje Wydziału II Historyczno-Filozoficznego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Środkowoeuropejska PAU	8	1
Komisja Wschodnioeuropejska PAU	3	1
Komisja Prawnicza PAU	3	–
Komisja Historii i Kultury Żydów PAU	7	1
Komisja Prehistorii Karpat PAU	6	–
Komisja Nauk Ekonomicznych PAU	8	–

Tabela III cd.

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Etnograficzna PAU	6	1
Komisja Historii Wojen i Wojskowości PAU	6	–
Komisja Archeologii Krajuw Śródziennomorskich PAU	8	–
Komisja Medjoznawcza PAU	7	1
Komisja Biograficzna PAU	9	1

Tabela IV. Komisje Wydziału III Nauk Ścisłych i Technicznych PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Astrofizyki PAU	21	–
Komisja Nauk Technicznych PAU	6	–
Komisja Układów Złożonych PAU	5	–

Tabela V. Komisje Wydziału IV Przyrodniczego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Geoinformatyki PAU	5	1
Komisja Paleogeografii Czwartorzędu PAU	2	–
Komisja Biologii Rozwoju PAU	1	1
Komisja Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAU	7	–
Komisja Geograficzna PAU	9	1

Tabela VI. Komisje międzywydziałowe PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Historii Nauki PAU	14	9
Komisja Spraw Europejskich PAU	2	–
Komisja Zagrożeń Cywilizacyjnych PAU	9	–

Komisja Filozofii Nauk PAU	7	1
Komisja PAU do Oceny Podręczników Szkolnych	8	1
Komisja PAU do Badań Diaspory Polskiej	5	–
Komisja Antropologiczna PAU	3	–
Komisja Ergonomii PAU	3	1
Komisja PAU Zarządzania Kulturą i Mediami	6	–
Polska Grupa CIHEC Commission Internationale d’Histoire Ecclésiastique Comparée	–	–

Pełne dane, ukazujące aktywność wszystkich Komisji PAU w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku, przedstawiono w dwóch rozdziałach „Rocznika PAU” za rok 2023, zatytułowanych *Komisje Naukowe PAU* (por. s. 83–84) oraz *Posiedzenia Komisji Naukowych PAU w 2023 roku* (por. s. 85–131). W rozdziałach tych zamieszczono aktualne informacje o władzach Komisji oraz spis zaprezentowanych referatów i wykładów. Opublikowane zostały również nadesłane streszczenia prac/wykładów, przedstawionych podczas spotkań Komisji.

Poza Wydziałami i Komisjami w strukturze Polskiej Akademii Umiejętności znajdują się też trzy Stacje Naukowe: Stacja Naukowa w Gdańsku, Stacja Naukowa w Katowicach oraz nowo utworzona Stacja Naukowa w Poznaniu. Ta ostatnia powołana została decyzją Walnego Zgromadzenia PAU w dniu 11 marca 2023. Siedziba Stacji w Poznaniu mieści się w gmachu Collegium Maius; jej kierownikiem został prof. Waldemar Łazuga. Aktywność naukową Stacji przedstawia tabela VII.

Tabela VII. Stacje Naukowe PAU

Stacja Naukowa	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Stacja Naukowa PAU oraz Komisja Kaszubska w Gdańsku	1	1
Stacja Naukowa PAU w Katowicach:		
– Komisja Historii Śląska PAU	2	–
– Komisja Nauk Matematycznych PAU	–	–
– Komisja Nauk Przyrodniczych PAU	4	–
– Komisja Prawnicza PAU	1	–
– Wszechnica Naukowo-Kulturalna w Gliwicach	10	–
Stacja Naukowa PAU w Poznaniu	2	1

Konferencje, sesje i przedsięwzięcia cykliczne

Ważnym elementem czynności PAU są konferencje i sesje naukowe. Całkowite odwołanie ograniczeń związanych z organizacją zebrań i spotkań (obowiązujących w czasie trwania epidemii COVID-19) spowodowało istotny wzrost liczby konferencji i sesji organizowanych i współorganizowanych przez Wydziały, Komisje i Stacje PAU. W roku sprawozdawczym zorganizowano 26 sesji i konferencji naukowych; 7 z nich miało charakter międzynarodowy. Chronologiczny spis konferencji przedstawia poniższe zestawienie. Konferencje międzynarodowe oznaczono *.

10.01.2023

Sesja *Twórczość Jana Bukowskiego. W 150. rocznicę urodzin artysty*

Organizator: Komisja Historii Sztuki PAU

16.02.2023

Wykład z okazji 550-lecia urodzin Mikołaja Kopernika oraz 150-lecia pierwszego publicznego posiedzenia Akademii Umiejętności *Dlaczego nadal interesuje nas Mikołaj Kopernik?* Wykład wygłosił prof. Michał Kokowski

Organizator: Polska Akademia Umiejętności

8.03.2023

Sympozjum dedykowane pamięci prof. Ryszarda Łuźnego *Dziedzictwo dawnej Rusi*

Organizatorzy: Komisja Wschodnioeuropejska PAU, Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej UJ

15.03.2023

Konferencja *Historia botaniki*

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Sekcja Historii Botaniki Polskiego Towarzystwa Botanicznego

15.03.2023*

Konferencja *Thomas Samuel Kuhn versus Nicolaus Copernicus and the Copernican revolution. 550th Anniversary of the Birth of Nicolaus Copernicus*

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Pracownia Naukoznawstwa IHN PAN

17.04.2023

Konferencja *Stefan Zamecki (1936–2022) – in memoriam*

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Pracownia Naukoznawstwa IHN PAN

19.04.2023

Konferencja *Karol Olszewski, chemik i jego dziedzictwo*

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów PAN

20.04.2023

Sesja *Przemiany środowiska obszarów zlodowaconych na przykładzie Antarktydy i Patagonii*

Organizator: Komisja Geograficzna PAU

26–27.04.2023

Konferencja *Dioskurowie: zgoda, przyjaźń, braterstwo*

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

4–5.05.2023* Wiedeń

Konferencja *Rola czynników środowiskowych w rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w Europie. Kultura uzdrowiskowa w Europie*

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Zakład Humanistycznych Nauk Farmaceutycznych Studium Nauk Humanistycznych i Społecznych Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, Polskie Towarzystwo Historii Nauk Medycznych, Fundacja Humanitas et Scientia we Wrocławiu

17–18.05.2023

Konferencja *Od informacji do inspiracji. Słowniki biograficzne uczonych i studentów w nauce i historiografii*

Organizatorzy: Komisja Biograficzna PAU, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, Towarzystwo Badaczy i Miłośników Historii XIX w.

19.05.2023

Symposium *Roman Ingarden w przestrzeni słowa. Z okazji 130. rocznicy urodzin Romana Witolda Ingardena*

Organizator: Wydział I Filologiczny PAU

31.05.2023

Konferencja *Grażyna Rosińska (1937–2013) – in memoriam*

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Pracownia Naukoznawstwa IHN PAN, Katedra Filozofii UJD

31.07–4.08.2023*

Symposium *48th International Commission on the History of Geological Sciences (INHIGEO)*

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Państwowy Instytut Geologiczny, Polskie Towarzystwo Geologiczne, International Commission on the History of Geological Sciences (INHIGEO)

14–15.09.2023*

Międzynarodowa konferencja *They Are Mad for Poetry. The Dynamic Quality of Letre Greek non-Christian Minor Genres*

Organizatorzy: Stacja Naukowa PAU w Poznaniu, Instytut Filologii Klasycznej UAM

20–24.09.2023 Nowy Sącz

Konferencja *Antropologia sensoryczna. Zmysły jako przedmiot badań i narzędzie badawcze*

Organizatorzy: Komisja Etnograficzna PAU, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

28–30.09.2023*

Konferencja *Art History and its Institutions in the Austro-Hungarian Empire*

Organizatorzy: Komisja Historii Sztuki PAU, Komitet Nauk o Sztuce PAN, Instytut Historii Sztuki UJ

25–27.10.2023

I Kongres Geoinformacyjny *Współczesne technologie geoinformacyjne w modelowaniu przestrzeni. X Ogólnopolskie Sympozjum Geoinformacyjne*

Organizatorzy: Komisja Geoinformatyki PAU, Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Oddział Kartograficzny, Polskie Towarzystwo Geograficzne – Oddział Teledetekcji, Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej, Stowarzyszenie Geodetów Polskich, Stowarzyszenie Kartografów Polskich, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska

26–27.10.2023

I Krakowska Konferencja Epigraficzna

Organizatorzy: Komisja Historii i Kultury Żydów PAU, Instytut Judaistyki UJ, Instytut Historii UJ, Fundacja e-Źródło

7–8.11.2023

Konferencja *Transmedialne i multimodalne narracje i dyskursy w obliczu zagrożeń cywilizacyjnych. Wolność – odpowiedzialność – bezpieczeństwo w języku i postawach Polaków w XXI wieku*

Organizatorzy: Komisja Medioznawcza PAU, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji, Instytut Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej, Katedra Prawa Europejskiego WPiA, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej

23–24.11.2023*

Konferencja *Europa Środkowa i Południowo-Wschodnia jako przestrzeń rywalizacji mocarstw – historia i teraźniejszość*

Organizatorzy: Wydział II Historyczno-Filozoficzny PAU, Komisja Środkowoeuropejska PAU, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ

24.11.2023

Sympozjum *Tendencje zmian na rynku pracy w ujęciu ergonomicznym*

Organizatorzy: Komisji Ergonomii PAU, Katedra Eksploatacji Maszyn, Ergonomii i Procesów Produkcyjnych Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Katedra Architektury Miejsc Pracy, Sportu i Usług Politechniki Krakowskiej, Polska Akademia Nauk – Oddział w Krakowie

28.11.2023

Sympozjum *Edukacja – czas na zmiany. Część I: Nauki przyrodnicze*

Organizatorzy: Komisja PAU do Oceny Podręczników Szkolnych, Komisja Biologii Rozwoju PAU

1–2.12.2023*

Konferencja *Philosophy in Informatics VIII, Frontiers of Artificial Intelligence – Philosophical Explorations*

Organizatorzy: Komisja Filozofii Nauk PAU, Katedra Historii i Filozofii Nauki Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II

6.12.2023

Konferencja *Historia kształtowania się systemu opieki medycznej i rehabilitacji w Polsce po I i II wojnie światowej w kontekście potrzeb zdrowotnych populacji w latach 1918–1939 i 1945–1970*

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Dolnośląska Izba Lekarska

11.12.2023

Seminarium poświęcone książce śp. prof. dr. hab. Piotra Hübnera *Encyklopedia polskiej nauki akademickiej*, t. 1–3. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Pracownia Naukoznawstwa IHN PAN

Trzeba w tym miejscu wspomnieć również o koordynowanych przez PAU, otwartych dla szerszej publiczności spotkaniach cyklicznych: Kawiarni Naukowej i Herbaciarni Naukowej, oraz o organizowanych przez prof. Dominikę Dudek spotkaniach „Rozmowy o człowieku”.

Działalność naukowa

Od czterech lat w strukturze PAU działa pierwsza w Polsce jednostka naukowo-badawcza prowadząca badania armenologiczne – Ośrodek Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce (Research Centre for Armenian Culture in Poland). Ośrodek finansowany jest z wyodrębnionej w budżecie PAU dotacji MEiN (por. sprawozdanie Ośrodka na s. 140–143).

W roku sprawozdawczym w PAU realizowano 10 projektów badawczych (grantów), finansowanych ze źródeł zewnętrznych zob. tabele VIII–IX.

Tabela VIII. Projekty badawcze realizowane w PAU: NPRH

Tytuł	Kierownik	Uwagi
Opracowanie naukowe zbiorów rzeźby, malarstwa, miniatur i grafiki Towarzystwa Historyczno-Literackiego/ Biblioteki Polskiej w Paryżu, w oparciu o prace inwentaryzacyjne i w połączeniu z wydaniem katalogów najciekawszych materiałów	Dr Anna Czarnocka	zakończony i rozliczony
Publikacja rękopisu Jana Czekanowskiego „Dziennik kolumny antropologiczno-etnologicznej ekspedycji do Afryki Środkowej w latach 1907–1909”	Prof. dr hab. Michał Tymowski	zakończony i rozliczony
Documenta polonica ex Archivo Generali Hispanae in Simancas. Nova series, vol. II–III	Prof. dr hab. Ryszard Skowron	
Słowniki biograficzne uczonych polskich	Prof. dr hab. Andrzej K. Wróblewski	w roku 2023 kierownikiem projektu został prof. dr hab. Piotr Köhler
Ludzie i instytucje emigracji polskiej XIX wieku. Opracowanie archiwów rodziny Gałęzowskich i Szkoły Narodowej Polskiej w zbiorach Biblioteki Polskiej w Paryżu i Polskiego Towarzystwa Historyczno-Literackiego	Dr hab. Janusz Pezda prof. UJ	
Korespondencja Jagiellonów. Europejskie kontakty dynastii w późnym średniowieczu	Dr hab. Lidia Korczak prof. UJ	
Edycja krytyczna niepublikowanej korespondencji między Józefem Ignacym Kraszewskim a Władysławem Mickiewiczem	Prof. dr hab. Piotr Tylus	
Ormianie kresowi na Śląsku po 1945 roku	Dr Franciszek Wasyl	kierownik projektu jest pracownikiem PAU
PAUart-5. Katalog zbiorów naukowych i artystycznych. Źródła ikonograficzne i ich kontekst dokumentacyjny	Dr Adam Korczyński	kierownik projektu jest pracownikiem PAU

Tabela IX. Projekty badawcze realizowane w PAU: NCN

Tytuł	Kierownik	Uwagi
Akty unii polsko-litewskiej z lat 1499–1501. Dokumenty i studia	Dr hab. Lidia Korczak prof. UJ	zakończony i rozliczony

Poza projektami uwzględnionymi w tabelach, PAU realizuje bezterminowy projekt, finansowany przez Fundację Lanckorońskich, pt. *Acta Nuntiatarum Polonae*. W ramach tego projektu opracowywane są relacje i dokumenty poszczególnych nuncjuszy apostolskich w Polsce od roku 1519 do czasów współczesnych. W roku sprawozdawczym wydane zostały 2 tomy *ANP*, kolejne znajdują się w rozmaitych fazach przygotowania do druku.

Działalność wydawnicza

Niezwykle istotną częścią aktywności PAU jest działalność wydawnicza. Łącznie w roku 2023 PAU wydawała lub współwydawała 22 czasopisma. Tabela X przedstawia punktację czasopism PAU, zaczerpniętą z dwóch ostatnich wykazów czasopism Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Tabela X. Czasopisma PAU

Czasopisma PAU	Pkt 2023 ¹	Pkt 2024 ²
Acta Archaeologica Carpathica	70	70
Acta Militaria Mediaevalia	20	20
Acta Physica Polonica B	70	70
Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych	40	40
Folia Historiae Artium	100	20
Folia Quaternaria	20	20
Geoinformatica Polonica	40	20
Kultura Słowian. Rocznik Komisji Kultury Słowian	100	100
Kwartalnik Filozoficzny	20	20
Kwartalnik Prawa Prywatnego	70	70

¹ Wg komunikatu z 3.11.2023.

² Wg komunikatu z 5.01.2024.

Tabela X cd.

Lehahayer. Czasopismo poświęcone dziejom Ormian polskich	20	20
Polish Review	100	100
Prace Geograficzne	70	70
Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN	20	20
Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica	20	20
Studia Historiae Scientiarum	100	100
Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny	100	70
Studia Środkowoeuropejskie i Bałkanistyczne	70	70

Poza czasopismami naukowymi, od ponad 20 lat PAU wydaje internetowy tygodnik „PAUza Akademicka”. Popularność tego tygodnika wciąż rośnie, co jest niewątpliwą zasługą redaktora naczelnego prof. Andrzeja Białasa.

Ponadto w roku sprawozdawczym ukazało się 11 tytułów książek. Łączna objętość wszystkich wydanych woluminów to 1110,75 arkusza drukarskiego (326,75 arkusza wydawnictw książkowych + 784 arkusze czasopism). O poziom naszych wydawnictw dba Komitet Wydawniczy PAU. Wszystkie zgłoszone teksty recenzowane są przez niezależnych recenzentów, a do druku przyjmowane są wyłącznie dzieła, które uzyskały jednoznacznie pozytywne recenzje. Komitet działa obecnie pod przewodnictwem wiceprezesa PAU prof. Andrzeja Mączyńskiego. Pełny wykaz wydawnictw PAU zob. s. 132–133.

Współpraca międzynarodowa

Listę jednostek naukowych, z którymi PAU ma obowiązujące (aktualne) umowy o współpracy, przedstawia poniższe zestawienie:

- Czeska Akademia Nauk
- Słowacka Akademia Nauk
- Słoweńska Akademia Nauk
- Ukraińska Akademia Nauk
- Austriacka Akademia Nauk
- Węgierska Akademia Nauk
- Macedońska Akademia Nauk
- Rumuńska Akademia Nauk
- Instytut Historii Litwy Republiki Litewskiej
- The ExtreMe Matter Institute
- Berlińsko-Brandenburska Akademia Nauk
- Polskie Towarzystwo Naukowe w Żytomierzu

- The Royal Society of Edinburgh
- Węgierska Akademia Sztuk
- Biblioteka Naukowa Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku, Ukraina
- Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki

W roku 2023, krótkoterminowe staże w PAU odbyli naukowcy z Czeskiej Akademii Nauk, Słoweńskiej Akademii Nauk oraz z Instytutu Historii Litwy Republiki Litewskiej.

Ponadto PAU jest członkiem dwóch organizacji międzynarodowych: Międzynarodowej Unii Akademii (UAI) oraz All European Academies (ALLEA). Trzeba w tym miejscu wspomnieć również o współpracy z Polskim Instytutem Naukowym (PIASA) w Stanach Zjednoczonych i Polskim Instytutem Naukowym w Kanadzie (PINK) w Montrealu. Oba te instytuty mają formalnie status stacji naukowych PAU. Wspólnie z Instytutem w Nowym Jorku wydajemy czasopismo „The Polish Review” (por. tabela X).

Działalność wspomagająca badania naukowe

W taką działalność zaangażowane są trzy jednostki PAU: Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie, Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie oraz Fototeka Lanckorońskich.

Biblioteka Naukowa jest jednostką wspólną Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk. W roku sprawozdawczym jednostka ta decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego została włączona do Ogólnokrajowej Sieci Bibliotecznej.

W roku sprawozdawczym zbiory Biblioteki prezentowano na 7 wystawach:

- *Ölrausch und Huzulenkult. Fotografische Streitobjekte aus Galizien und der Bukowina*, Volkskundemuseum Wiedeń, Austria;
- *Wędrujące obrazy. Małgorzata Mirga-Tas*, Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie;
- *Ekspонат мисіаца*, Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku;
- *Bursztyn. Skarb Bałtyku*, Muzeum w Gliwicach;
- *Niderlandzki mistrz detalu. Jacob Mertens i malarstwo krakowskie około roku 1600*, Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki;
- *Dary Króla Słońce*, Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki;
- *Misterium słońca. Kopernik, syn renesansu*, Muzeum Okręgowe w Toruniu.

Od wielu lat Biblioteka Naukowa PAU i PAN prowadzi własną działalność wydawniczą. W roku 2023 ukazały się:

- *Cracoviae: Ex Officina Typographica – 550 lat drukarstwa krakowskiego: program*, red. A. Fluda-Krokos;
- *Katalog Gabinetu Rycin Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie: szkoła niemiecka XVI, XVII i XVIII w. Szkoła niemiecka Václav Hollar*, oprac. A. Olszewska;
- *Artificem commendat opus. Studia o grafice*, red. M. Adamska, A. Fluda-Krokos;
- 68. tom „Rocznika Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”;
- Kalendarz na rok 2024 (wspólnie z PAU).

W roku 2023 Biblioteka zorganizowała międzynarodową konferencję naukową: *Cracoviae: Ex Officina Typographica – 550 lat drukarstwa krakowskiego* oraz współorganizowała konferencję *Wilno i inne stolice europejskie przez pryzmat nauk pomocniczych historii*. To ostatnie wydarzenie zostało przygotowane przez Instytut Historii Litwy z okazji 700-lecia Wilna.

Warto podkreślić, iż w roku sprawozdawczym pracownicy Biblioteki prowadzili zajęcia dydaktyczne dla studentów szkół wyższych Krakowa, uczestniczyli w badaniach naukowych (publikując artykuły oryginalne i teksty o charakterze popularnonaukowym oraz opracowując edycje źródeł i katalogi zbiorów), a także w realizacji projektów (grantów) finansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Pełne sprawozdanie z działalności Biblioteki opublikowane zostanie w 69. tomie „Rocznika Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”.

Archiwum Nauki jest jednostką wspólną Oddziału PAN w Krakowie oraz PAU.

Z okazji 20-lecia współpracy z Archiwum Akademii Nauk Republiki Czeskiej (później Instytut Masaryka) w Archiwum Nauki PAN i PAU zorganizowano wystawę:

- *Między Krakowem a Pragą – między dwoma archiwami*; wystawie towarzyszyło kolokwium metodyczne *Archiwista, „jego” spuścizna i jego problemy*.

W roku sprawozdawczym rozpoczęto również realizację projektu poświęconego opracowaniu i digitalizacji spuścizny prof. Wacława Felczaka. Badania te uzyskały finansowanie z *Wacław Felczak Alapítvány* (Fundacja im. W. Felczaka).

Pełne sprawozdanie z działalności Archiwum por. s. 134–136.

Fototeka Lanckorońskich. W roku 2023 prace nad zbiorami Fototeki Lanckorońskich PAU były ściśle związane z realizacją badań prowadzonych w ramach projektu, finansowanego ze źródeł zewnętrznych, „PAUart-5. Katalog zbiorów naukowych i artystycznych. Źródła ikonograficzne i ich kontekst dokumentacyjny” (NPRH/DN/SP/494959/2021/10). Podobnie jak w latach poprzednich, w roku sprawozdawczym w Fototece organizowane były zajęcia dydaktyczne (konserwatoria i praktyki) dla studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Papieskiego im. Jana Pawła II oraz Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej. Warto też podkreślić, że w roku 2023 zasoby Fototeki zostały wykorzystane podczas przygotowania dwóch prac magisterskich, zrealizowanych w Instytucie Historii Sztuki i Kultury UPJP2.

Pełne sprawozdanie z działalności Fototeki pod s. 137–139.

Biblioteka Polska w Paryżu

Po długich staraniach w roku sprawozdawczym PAU uzyskała formalne potwierdzenie prawa własności budynku Biblioteki Polskiej w Paryżu przy ul. Quai d’Orléans 6. Następnie 9 października 2023 r. podpisana została umowa trójstronna pomiędzy Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, PAU oraz Towarzystwem Historyczno-Literackim w Paryżu w sprawie powołania Instytutu Biblioteka Polska w Paryżu jako instytucji kultury, współprowadzonej przez wymienione podmioty. Zgodnie z zapisami, zawartymi w umowie oraz w statucie Instytutu, PAU zachowała własność budynku Biblioteki oraz zbiorów, ma również prawo do wskazania kandydata na dyrektora Instytutu (wraz z THL), jednego z wicedyrektorów oraz trzech członków w 9-osobowej Radzie Instytutu. Początek działania Instytutu Biblioteka Polska w Paryżu jest przewidywany na drugą połowę 2024 r. W tym samym czasie finansowanie Instytutu zostanie zapewnione przez MKiDN. PAU jako właściciel budynku Biblioteki będzie ponosić jedynie część kosztów utrzymania i ubezpieczenia posesji. Sukcesem zakończyła się również procedura wyboru dyrektora Instytutu; do pełnienia tej funkcji powołany został prof. Maciej Forycki.

Nagrody, wyróżnienia i stypendia

Tak jak każdego roku, również w roku sprawozdawczym Polska Akademia Umiejętności przyznała wyróżnienia i nagrody. Niewątpliwie najbardziej prestiżową z nich jest **Nagroda im. Erazma i Anny Jerzmanowskich**. Nagroda ta przyznawana jest za działalność naukową, kulturalną i dobroczynną, a w roku sprawozdawczym została sfinansowana przez Marszałka Województwa Małopolskiego oraz Prezydenta Miasta Krakowa. Kolejnym – już

czternastym po reaktywacji Nagrody – laureatem został Ryszard Krynicki. Uroczystość wręczenia Nagrody odbyła się 12 czerwca 2023 r. na Wawelu.

Nagroda im. Tadeusza Browicza przyznawana jest przez PAU na wniosek Wydziału V Lekarskiego. W roku sprawozdawczym Nagrodę im. Tadeusza Browicza otrzymał dr hab. Mateusz Siedliński (Katedra Chorób Wewnętrznych i Medycyny Wsi Wydziału Lekarskiego UJ CM) za cykl publikacji pod wspólnym tytułem *Udział limfocytów T i fosfosfingozyny w komórkowych oraz molekularnych mechanizmach nadciśnienia tętniczego*. Nagrodę im. Tadeusza Browicza dla młodego pracownika naukowego otrzymał dr hab. Marcin Magierowski (Pracownia Inżynierii Komórkowej i Diagnostyki Izotopowej, Katedra Fizjologii UJ CM) za cykl publikacji pod wspólnym tytułem *Fizjologiczne i molekularne mechanizmy działania leków uwalniających siarkowodor i tlenek węgla*.

Nagroda im. Mariana Mięśowicza przyznawana jest na wniosek Wydziału III Nauk Ścisłych i Technicznych. W roku 2023 otrzymał ją prof. Tomasz Skwarnicki (Syracuse University, USA) za odegranie prowadzącej roli w analizach prowadzących do odkrycia egzotycznych stanów pentakwarkowych, zawierających ciężkie kwarki.

W roku sprawozdawczym, na wniosek Międzywydziałowej Komisji do Oceny Podręczników Szkolnych, PAU wyróżniła również podręcznik *Przeszłość i dziś. Literatura, język, kultura. Klasa 2. Część 1* (autorzy Dorota Siwicka i Aleksander Nawarecki), wydany przez Wydawnictwo STENTOR.

Stypendia Fundacji Lanckorońskich i Fundacji z Brzezia Lanckorońskich. Stypendia te przyznaje komisja pod przewodnictwem prof. Andrzeja Borowskiego. W jej skład, poza przedstawicielami PAU, wchodzi również delegaci Fundacji oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytetu Wrocławskiego. W roku sprawozdawczym komisja przyznała 25 stypendiów.

Prace remontowe i inwestycje

W roku sprawozdawczym kontynuowano zaplanowane prace remontowe w siedzibie PAU. Były one finansowane z funduszy własnych Akademii oraz z dotacji NFOZK. W ramach tych prac wykonano remont instalacji c.o. w budynku przy ul. Sławkowskiej 17 oraz wymianę części pionów wodno-kanalizacyjnych. Rozpoczęto również remont pomieszczeń zajmowanych dotychczas przez restaurację „U Babci Maliny”.

Sekretarz generalny PAU
Prof. dr hab. Szczepan Biliński